

LR švietimo, mokslo ir sporto ministrui

2020-12-18 Nr.2020112181

Dėl 2021 metų brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo

Valstybinis brandos egzaminas (VBE) neatitinka savo paskirties ir tikslų:

1. Nėra objektyvus, neatspindi mokinių pasiekimų, nes laikusiųjų abiturientų dalis yra per maža. Išskyrus matematiką ir lietuvių kalbą, kurias laiko kiek daugiau nei pusė abiturientų, kai pavyzdžiui fiziką tik apie 7%. Dėl reitingų spaudimo mokytojai priversti gudrauti ir neleisti laikyti egzaminų tiems mokiniams, kurių rezultatai blogintų mokyklos reitingus.
2. Nematuoja brandos. Didžia dalimi matuoja tik dalyko žinias duotuoju momentu. Turėtų matuoti švietimo įstatyme nustatytus tikslus: „išugdyti kiekvienam asmeniui vertybines orientacijas, leidžiančias tapti doru, siekiančiu žinių, savarankišku, atsakingu, patriotiškai nusiteikusių žmogumi...“
3. Netarnauja bendrojo ugdymo tikslams. Vadinami brandos egzaminai virtę „stojamaisiais“ iškreipia ugdymo procesą ir kuo arčiau egzaminų, tuo mažesnis dėmesys lieka ugdymo programai. Pavyzdžiui, paskutinį pusmetį lieka tik ruošimasis egzaminams, kitos pamokos, kurių jaunuoliai nesirinko egzaminui, nebevyksta.

Tokia situacija, kai „uodega vizgina šunį“, t.y. egzaminas šokdina švietimą, netenkina nei mokinių, nei mokytojų, nei tėvų ir kitų dalyvių. Šiandien VBE savo perdėta įtaka jaunuolių likimams kelia nepasitikėjamą švietimo sistema ir jos dalyviais, mokytojais, mokiniais.

Pandemijos situacija leidžia daryti drąsius pokyčius VBE organizavime, siekiant esminių švietimo tikslų, ugdymo kokybės.

Kadangi dabartiniai abiturientai turi nepilnavertį nuotolinį ugdymo procesą paskutinius 1,5 metų, todėl palikti įprastą egzaminų tvarką būtų neteisinga šių jaunuolių atžvilgiu.

Taip pat atsižvelgiame į tai, kad LAMA BPO remiasi VBE abiturientų skirstymui į aukštąsias ir profesines mokyklas. Taip pat ir į tai, kad stojamasis konkursas yra į vos kelias studijų kryptis, kai į daugelį likusiųjų jo nėra. Menų, karo ir kitos specialiosios auštosios turi stojamuosius ir joms pasirinkti studentus yra įprasta.

Siūlome 2020-2021 mokslo metais:

1. Organizuoti tik 3 VBE (matematikos, lietuvių ir anglų kalbų) supaprastintu režimu, ruošiantis nuotoliniam egzaminui laikymui.
2. Likusius egzaminus padaryti stojamaisiais. Abiturientai juos galės išsilaikyti ir anksčiau, nei prasidės VBE sesija pagal tvarkaraštį. Kontaktas su aukštąja ar profesine mokykla gali būti anksčiau, nei lemia BPO. Tai būtų žingsnis, įgalinantis anksčiau planuoti savo karjerą. Primename, kad užsienio aukštąsias mokiniai dažnai pasirenka besimokydami 10-11 klasėje.
3. Palikti įskaitas, kadangi jos yra ugdymo proceso dalis. Tai, kad jos netarnauja egzaminui, nereiškia, kad jos nesvarbios. Jų svarba stipriai išaugs, kai bus labiau pasitikima mokytojais ir jų vertinimu. Atsisakymas dabar būtų mokytojų pastangų nuvertinimas. Vėliau sugrąžinti įskaitas bus kebliau. Dabar tai ta reta išimtis, kurioje PASITIKIME mokytojais.

Reikalingas VBE vietos ir visos vertinimo sistemos permąstymas link bendrojo ugdymo (BU) tikslų iki visiško egzaminų atsisakymo, bent tokia forma, kaip yra dabar. Atskirti stojimą nuo brandos egzaminų. Kartu tai patiestų neįkainojamą pasitikėjimo pamatą mokytojais, o tuo pačiu ir mokiniais. Vidurinis ugdymas pasuko link individualizavimo, turime individualius ugdymo planus, tačiau VBE bando visus toliau tebematuoti pagal „vieną kurpalių“ ir rikiuoti į stojančiųjų eilę. Tokioje aplinkoje brandos darbas ar lygiagretus profesinis mokymasis neranda sau vietos.

Ta kryptimi ir judėkime!

Taip pat prisiminkime, kad ateityje išvengtume matematikos „antausio“ trečdaliui abiturientų.

Lietuvos Tėvų Forumo Pirmininkas
Darius Trečiakauskas

Kęstutis Mikolajūnas, Lietuvos tėvų forumo tarybos narys, 867544224, kestutis@mikolajunas.com